

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Začasno le enkrat ali dvakrat na teden.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Velika Čolnarska ulica šte. 19.

Naslov za dopise: Ljubljana p. p. 168.

Naslov za telegrame: »Naprej«, Ljubljana.

Čekovni račun šte. 14.398. (KDZ)

NAPREJ

Glasilo Jugoslovanske socialno demokratične stranke (JSDS).

Letnik VIII., šte. 36.

Cetrtkova »Naprejeva« številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetско-delavske zveze.
Stane letno 72 Din
mesečno 6 Din

Stane mesečno 25 Din, začasno 10 Din.
Za inozemstvo 35 Din, začasno 15 Din.

Oglasi:

Prostor 1 × 55 mm 60 par, Mali oglasi:
beseda 60 par, najmanj 5 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se
ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Lovro Klemenčič:

Strokovno gibanje in JSDS.

Predvsem pogledimo stvarnosti na strokovnem polju v oči:

Število pri vseh OUZD zavarovanih delavcev in delavk v celi državi je bilo leta 1925 482.000, leta 1926 446.700. V tem številu niso všteti železničarji, rudarji, trgovski nameščenci, mestni delavci itd. Železničarjev je okoli 70.000, rudarjev okoli 20.000 in drugih delavcev okoli 10.000. — Ako še računamo, da velik del delavstva ni zavarovan in da poljedelski delavci niso obvezani zavarovanju, a teh in drugih je okoli 150.000, potem lahko vzamemo kot povprečno število delavcev v celi državi 700.000.

V Sloveniji je bilo leta 1925 zavarovanih 72.808 delavcev in delavk, pri bratovskih skladnicah 15.545, pri železnici 12.740 uslužbencev, trgovskih zavarovancev 4417 in mestnih okoli 1000. Poljedelskih delavcev imamo v Sloveniji okoli 35.000. Brezposelnih in nezavarovanih okoli 25.000. Celotni povprečni stalež v Sloveniji torej okoli 167.000 delavcev in delavk.

Vse strokovne organizacije štejejo:

Ujedinjeni Radnički Sindikalni Savez J.	
v Belgradu okoli	26.000 članov
Neodvisni Radnički Sindikalni Savez J.	
v Belgradu okoli	20.000 članov
Nacionalne strokovne zveze	20.000 članov
Krščanski socialisti	4.000 članov
Nevtralni	6.000 članov

Skupaj okoli . . . 76.000 članov.

Torej je v Jugoslaviji organizirano približno 11 % delavstva. V Sloveniji je pa ta procent dokaj manjši. URSSJ ima železničarjev 3214, rudarjev 300, živilskih 300, lesnih 700, usnjarskih 500, oblačilnih 250, kovinarjev 450, skupaj torej okoli 5800 članov, to je od 167.000 delavcev niti 4 %. Krščanski socialisti imajo okoli 4000 članov, torej niti 3 %, nacionalci okoli 5000, torej komaj 4 %.

Če pa pogledamo še strokovno agilnost v zadnjih letih, moramo ugotoviti, da ni nobena zgoraj navedenih organizacij vodila kakšnih pomembnejših strokovnih bojov niti v svoji stroki, niti splošno na medstrokovnem polju. Šele na poziv Kmečko delavske zveze je Zveza železničarjev priredila 2 konferenci o komercializaciji, dočim vse druge zveze, krščanske, nacionalne, ali pa socialistične, spe spanje »pravičnega«.

Vse strokovne organizacije v Sloveniji so samo priveski meščanskih ali malomeščanskih političnih strank ter se po svoji ideologiji in politiki od njih ne razlikujejo. Dekalisti podpirajo s svojimi prispevki socialistične strokovne organizacije, ki pa se vedno bolj spreminjajo po svojem delu v podporni društva socialistične partije. Socialni demokrati so deloma še včlanjeni v tipografski in železničarski strokovni organizaciji, deloma skupno s stranko vzdržujejo Kmečko delavsko zvezo in Unijo stavbinkih delavcev. Razen KDZ in Unije stavbinkih delavcev, ki stremijo delovati po socialno demokratičnem programu, so vse ostale strokovne organizacije brez izdelanega programa. Pomanjkanje akcijskega programa onesposablja vse strokovne organizacije za resno delo na polju strokovne politike in omogoča njihovo izkoriščanje v strankarske frakcijske svrhe.

Ugotoviti moramo torej: K internacionalni solidarnosti razrednega boja se aktivno prišteva na strokovnem polju samo 4 % delavstva v Sloveniji. K nacionalni in verski organizaciji se prišteva v Sloveniji okoli 7 % delavstva, okoli 90 % (torej ogromna večina) delavstva pa ni strokovno organizirana.

Vzrokov temu žalostnemu stanju je več. Omeniti hočem samo vzroke, ki se dajo odstraniti, ki so torej odvisni od delavstva. Glavni vzrok je breznačelnost strokovnih organizacij, ali pa napačna načela vodilnih odborov vseh strokovnih organizacij. Imamo v vseh strokovnih organizacijah samo nove funkcionarje, ki ne poznajo ne teorije, ne prakse strokovnega delavskega gibanja. Zato se vodijo vse strokovne organizacije birokratično.

Drugi glavni vzrok je frakcijski fanatizem strokovnih funkcionarjev, ki pretvarja strokovne organizacije v dekle političnih frakcij čisto po buržoaznem receptu.

Tretji vzrok je birokratski centralizem, ki vlada v strokovnih organizacijah mesto proletarskega demokratizma, načela javnosti in razredne internacionalne solidarnosti.

Stvarno se socialistične strokovne organizacije ne razlikujejo po svojem delu od meščanskih, nacionalnih in verskih organizacij.

Ni čuda, da se pri takem stanju pojavlja med levo orientiranim delavstvom vedno bolj misel in želja ustanoviti nove strokovne organizacije, neodvisne od buržoazne ideologije in neodvisne tudi od socialistične malomeščanske ideologije.

Dekalisti nameravajo ustanoviti svojo novo rudarsko in železničarsko organizacijo. Ustanovitev nove dekalistične rudarske in železničarske strokovne organizacije pa ne bo zboljšala sedanjega stanja na strokovnem polju, temveč bo ustvarila še večjo razcepljenost in zato še večjo zmedo med delavstvom. Dalje prih.

Volitve v ljubljanski občinski svet.

Po 4 letih izjemnega stanja, raznih gerentstev in komisariata, po 4 letih vladanja raznih klerikalnih in liberalnih klik nad občino brez kontrole občanov in javnosti, so ljubljanski volilci imeli v nedeljo zopet enkrat priliko izvoliti občinski svet, ki šteje v Ljubljani 49 članov.

Kdor je neposredno pred volitvami čital gorostasna razkritja klerikalcev o demokratski korupciji in demokratov o klerikalni korupciji na magistratu, bi pričakoval, da bosta ti dve strankarski kliki obsojeni od ljubljanskih občanov za korupcijo, ki je vsaj deloma postala znana javnosti par dni pred volitvami. Nič podobnega! Ravno strankarske klike teh dveh strank so dobile največ glasov in mandatov: liberalci 23 mandatov, klerikalci 19, socialisti 2, dekalisti 2, radikali 2, disidenti 1.

Kako naj razložimo ta pojav? Ali res samo na ta način, da trdimo, da ljubljanski občani niso razsodni? Ali je mogoče, da 4000 uradnikov in delavcev, ki so volili demokratsko kliko, ne obsojajo reakcionarno kapitalistično gospodarstvo, kapitalistično korupcijo na magistratu, ali res ne obsojajo indirektnih mestnih davščin, ki povzročajo draginjo, stanovanjske mizerije, ki vlada, luksuznega razmetavanja denarja v manj potrebne stvari, posojila mestne hranilnice bankrotni Slavenški banki itd.?

Ali je mogoče, da okoli 3000 delavcev in uradnikov, ki niso klerikalci, glasujejo za klerikalno stranko, v kateri odloča samo višja duhovščina, v kateri vlada nepopisni duševni teror nad ovčicami, zloraba vere v strankarske in kapitalistične svrhe, temna srednjeveška ideologija itd.?

Ti ljubljanski uradniki in delavci pač obsojajo kapitalizem in korupcijo liberalcev, kakor tudi ne verujejo klerikalni demagogiji. In vendar so dali nad 7000 glasov za klerikalce in demokrate! Zakaj? Zato, ker na drugi strani, med nasprotniki teh strank niso videli nobene stranke, ki bi ji lahko zaupali:

Ravniharjeva lista je lista srbske radikalne stranke in zato ni čuda, da ji ljubljanci ne zaupajo. Neodvisna gospodarska lista pa je lista raznih disidentov iz vseh strank, ki niso organizirani in že zato ne morejo pričakovati zaupanja.

Proti kapitalističnim listam sta bili postavljeni dve delavski listi: socialistična in dekalistična. Kako to, da sta dosegli vsaka samo dva mandata?

Volitve leta 1923 so dokazale, da je večina ljubljanskih delavcev in uradnikov pripravljena podpirati v občini delo na temelju socialističnega programa. Zakaj zdaj niso dali glasov za ta program?

Tako socialisti kakor dekalisti imajo tak program samo na papirju. Obedve grupi sta v občinskem svetu izvoljenem leta 1923 odločevali, pri tem pa s svojim delom, z neizvrševanjem napisanega programa, dokazali, da imata obe svoj program samo na papirju, njihovo delo pa se v ničemer bistveno ne razlikuje od dela kapitalističnih klik, od dela liberalne in klerikalne stranke; zato so delavci in uradniki izgubili zaupanje v ti dve grupi.

Malo število glasov, ki so jih dobili dekalisti in socialisti v prvih volitvah, ki so se vršile potem, ko sta obe ti dve grupi aktivno odločevali v ljubljanskem občinskem svetu, je najstrašnejša obsodba za politiko teh dveh grup v Ljubljani.

Socialno demokratska stranka ni postavila pri teh volitvah svoje liste iz vzrokov, ki so bili v »Napreju« že navedeni.

Toda delavce in uradnike, ki simpatizirajo s socialno demokratskim programom, moramo spomniti na prizadevanje naše stranke veliko mesecev pred razpisom volitev v zborovanjih in diskusijah »Pod lipo«. Tam je naša stranka predlagala proletarsko demokratski način postavitve skupne liste vseh onih, ki pristajajo na izvrševanje socialističnega občinskega programa v komunalni politiki na podlagi proletarske demokracije. Če bi se že takrat izvedli sklenjeni sklepi, če bi se izvršile

predvolitve, ki bi naj rešile osebna vprašanja, če bi se vršila eno leto pred volitvami neprestana agitacija za skupno proletarsko demokratsko listo, če bi se na predvolitvah izvoljeni začasni proletarski občinski svet eno leto pred volitvami sestajal, kontroliral občinsko gospodarstvo, potem se ne bi zgodilo, kakor se je, da je množica podlegla klerikalni in demokratski demagogiji.

Ako bi takrat na tistih sestankih zmagala delavska zavednost, ako bi bila, kakor so že sklenile 3 stranke, na predvolitvah izvoljena začasna občinska delavska delegacija in ako bi ta delegacija s svojim delom tudi za časa komisariata aktivno zastopala interese občanov, kontrolirala gospodarstvo, vodila agitacijo, delala — a ne samo govorila — potem bi bilo gotovo, da bi v nedeljo tisoči ljubljanskih delavcev in uradnikov drugače volili nego so.

Tudi če bi takratne sklepe izvršili samo dekalisti in socialni demokrati brez socialistov in zedinjašev, bi njihova skupna lista pri teh volitvah dobila brez dvoma toliko glasov in mandatov, da bi bila zmožna pravilno zastopati interese socializma in interese delavnega ljudstva v ljubljanski občini, kar bi tudi blagodejno vplivalo na dvigovanje razredne zavednosti v celi deželi.

Toda dekalistični voditelji so tako delo sicer sklenili, so na papirju, v besedah, pristali, a dejansko so ga onemogočili. Oni še vedno navzlic neprestanim porazom sanjajo o svoji diktaturi nad proletariatom, mesto da bi dvignili z delom proletarsko zavednost.

Jasno je, da ima od njihovih sanj in domišljavosti korist samo kapital.

Za žensko volilno pravico.

Na svojem shodu v nedeljo dne 9. oktobra ob 15. uri v Mestnem domu v Ljubljani bodo manifestirale tudi ljubljanske žene za svojo volilno pravico. Pozdravljamo ta korak ljubljanskih žen in želimo, da ne ostane samo pri tem shodu, ampak da bo od tega shoda naprej vse žensko intenzivneje delalo za svojo osamosvojitve in popolno enakopravnost. Ne besede, ne protesti, ampak delo vseh žen samih bo osvobodilo žensko iz današnjih razmer.

Socialni demokrati so prvi in edini, ki imajo že v svojem temeljnem programu borbo za enakopravnost obeh spolov. Druge stranke so šele pozneje pod pritiskom razvoja tudi osvojile prvotno socialnodemokratsko zahtevo. Toda konstatirati moramo, da kakor pri nas, kjer upravljajo državo potom parlamenta le meščanske stranke, tako tudi v drugih takih državah žene niso enakopravne. Edino tam, kjer imajo socialni demokrati v parlamentu zadostno zastopstvo, edino tam so žene dosegle volilno pravico in druge pravice.

Pri nas, kjer je žensko še vedno pod močnim pritiskom verskega fanatizma, bi imela n. pr. SLS, ki zastopa Slovenijo v parlamentu in vladi, znaten dobiček od tega, če bi ženam izvojevala volilno pravico. A nismo še slišali, da bi kak poslanec SLS dvignil svoj glas v parlamentu za enakopravnost žen. In ga tudi ne bo. Kajti v SLS odločuje kapital, ta pa se ne ozira na trenutno korist, ki bi jo SLS imela od ženske volilne pravice, ampak se ravna in odločuje tudi v strankah po interesih svojega profitorskega gospodarstva. Te interese pa ženska volilna pravica vsekakor ogroža, zato je kapital ne mara in zato kapitalistične stranke ničesar zanj ne store, čeprav zanjo govorijo.

Ogromna večina žen ima namreč danes krasen izgovor, da se ne bavi z javnimi posli. »Saj nimam volilne pravice!« Take nezavedne žene se bodo začele baviti s politiko šele potem, ko bodo parkrat volile in se počasi naučile strašne odgovornosti volilca. Ko se namreč volilec zave, da se mu slabo godi pod vlado, ki si jo je sam izvolil, potem šele čuti, da je krivda tudi na njem. Ta zavest vzgaja zdaj nezavedne moške; kapital zato ne mara, da bi vzgajala tudi nezavedne žene. Zato uporablja svoj vpliv, da prepreči resno delo za žensko volilno pravico tudi v takih strankah, kakor je SLS, ki bi imela od žen začetkoma zelo mnogo kroglic.

Kakor klerikalcem, tako je žena tudi vsem drugim kapitalističnim strankam dobra le za zbiranje darov, za prirejanje narodnih in verskih parad, za stafažo, drugače pa naj žena rodi vojake, branilce domovine, naj dela tlako, naj plačuje davke, itd. itd. — a zraven naj tudi molči in naj bo pokorna, ker pravijo eni, da nima duše, drugi, da je duševno manj razvita, tretji, da spada v rodbino in ne drugim itd.

V mnogih slučajih so žene že pokazale prav enako sposobnost, kakor moški, a vendar njih delo ni bilo enako cenjeno, upoštevano in plačano. To so očitne krivice, a zaman čakamo na odpravo teh krivic, dokler ne bomo same iskale in našle sredstva za odpravo teh krivic.

Zato kličemo vsem ženam: Ne udajajte se sedanjim krivicam, ampak premišljajte z lastno glavo, spoznavajte resnico in rešite se boste same! Kot pripomoček k spoznavanju naj Vam služi resen tisk in resna organizacija. Ne ustvarjajte posebnih ženskih organizacij ali mogoče celo posebno stranko. Zavedajte se, da živimo v družbi in če hočemo biti res enakopravne z moškimi, ne smemo ločiti našega in njihovega dela, ampak moramo skupno reševati vsa važna vprašanja, ki so večinoma tudi skupna vprašanja. Organizirajte se po svetovnem nazoru, ki ga zastopate: proletarke v proletarski stranki, kapitalistke v kapitalistični.

Stavka pekovskih pomočnikov v Ljubljani.

Neznosne razmere v tej stroki so prisilile pekovske pomočnike, organizirane v Zvezi živilskih delavcev Jugoslavije, da so odposlali 13. septembra t. l. svojim mojstrom in »Zadruzi pekov in kolačnikov« spomenico. V tej spomenici zahtevajo spremembo delavnega reda, 50% za čezurno delo ter izenačenje plač. Zadruga mojstrov ni niti smatrala za potrebno, da odgovori na te zahteve pekovskih pomočnikov. Na ponovno zahtevo dne 30. septembra, da naj odgovorijo v zadnjem momentu do 18. ure, v drugem slučaju, da bodo izvajali konsekvence, je načelstvo zadruga odgovorilo, da vstraja slejkoprej na prvotni svoji izjavi, da se ne razgovarja. V znak temu nečuvnemu zadržanju zadruga in mojstrov so pekovski pomočniki sklenili 24 urno ustavi- tev dela, da s tem prisilijo svoje delodajalce, da se razgovarjajo na temelju stavljenih zahtev. Še ob 23. uri je šla delavska deputacija k načelniku zadruga s predlogom, ako da pismo garancijo, da se v nedeljo od- nosno v ponedeljek popoldan prično pogajanja, so pri- pravljene vstopiti takoj v delo. Deputacija je prejela od- govor v porogljivem tonu, po kaj da so prišli — raz- ume se, da je delegacija na to arogantno vprašanje za- pustila pisarno. Ko so zaupniki povedali, kakšen odgovor so dobili, tedaj je bil napravljen sklep, da morajo vstra- jati do končne zmage v stavki.

Pripomniti moramo, da so se nekateri mojstri po- služili najbolj ogabnih sredstev denuncianstva. Šli so na policijo ter pripeljali kakih 6 do 8 uniformiranih stražni- kov, ki so štrajkujoče obkolili ter izjavili, da imajo ovadbo, češ, siloma so pomočniki zadržani, da ne morejo iti na delo. Ko je predsednik s. Niko Zupan pozviljav nav- vzoče stavkujoče pomočnike, da naj oni, ki smatra, da se mu godi krivica, da je s silo zadržan, lahko takoj od- ide, so vsi kakor en mož soglasno izjavili, da so prosto- voljno naredili sklep, da ostanejo solidarno vso noč na svojih mestih. Ko je policijska asistena videla, da je vse to laž, kar so gg. mojstri jim natvezli, je straža odšla. Značilno za te gg. je to, ko so videli, da ne morejo razbiti delavske solidarnosti, so se začeli izgovarjati, da pojdejo po krumirje iz vojaških pekarn. Ko so se za- čeli stavkujoči pomočniki tem grožnjam smejati, izjav- ljajoč, če so morda vojaški peki sposobni, da pečejo komi- sis, ne bodo pa najbrže sposobni, da napravijo tudi kifelčke in žemlje. Nekateri mojstri so v svoji uvidev- nosti šli tako daleč, da so že na svojo lastno roko pod- pisali zahteve; med njimi je tudi zadruga »Delavska pekarna« na Viču. Vsem onim mojstrom, ki so priprav- ljeni izpolniti delavske zahteve, je šlo delavstvo takoj na delo.

Pekovskim pomočnikom pa kličemo, naj vstrajajo v tem boju! Njihova borba ni samo borba ljubljanskih pekovskih pomočnikov, temveč borba vseh živilskih de- lavcev. O nesnagi po nekaterih pekarnah in drugih ne- higijeničnih zadevah pa poročamo enkrat pozneje.

Zveza živilskih delavcev Jugoslavije.
podružnica pekov, Ljubljana.

Rudarski uradi proti rudarjem.

Mežiški rudnik je svojo pravdo proti odpuščenim rudarjem zgubil. Zato se je po dolgih mesecih premislil in nastopil drugo pot. Prej je trdil, da nikogar nič ne briga, če odpušča svoje delavce; niti na sodniško vprašanje ni dal odgovora, zakaj je zaupnike odpustil. Zdaj pa si je spokorno izmislil neko krivdo in jo sporo- čil Rudarskemu glavarstvu v Ljubljani in — ker se tam za podjetnike hitro uraduje — je bila izmišljena krivda takoj priznana in celjski Rudarski okrožni urad je takoj izdal odlok št. 3020, v katerem se uradno priznava, da je rudnik upravičeno odpustil zaupnike II. rud. skupine. (Besedilo tega odloka čitaj spodaj v prizivu, naslovlje- nem na Rud. glavarstvo v Ljubljani, takoj v začetku.)

Okrožni poslanec s. Möderndorfer se je takoj obr- nil na celjski Rudarski okrožni urad in je prejel ta-le odgovor:

Okrožni rudarski urad v Celju. Štev. 3202, dne 23. septembra 1927. Gospodu Vinku Möderndorfer-ju, okrožnemu poslancu v Mežici.

Vaši želji, da bi se preklical tuuradni odlok št. 3020 z dne 12. t. m., se ne more ugoditi, ker je ravnateljstvo rudnika v Mežici s poročilom z dne 30. avgusta 1927 na Rudarsko glavarstvo ugodilo tuuradnemu odloku št. 634 do 10. februarja 1927 in hkrati po tuuradnem mnenju do- prineslo dokaze, zakaj je odpovedalo službo Blatniku in Ozimicu.

Ugotovitev g. Ivana Milača, s katero se smatra, da je doprinesen dokaz, da sta Ozimic in Blatnik javno širila neresnične vesti o rudniškem podjetju v Mežici, je ona, ki je izšla v »Narodnem-Dnevniku« z dne 24. de- cembra 1927.

Ako mislite, da je tuuradni odlok št. 3020 z dne 12. t. m. pogrešen, potem se naj izvolita oba prizadeta rudarja pritožiti na Rudarsko glavarstvo.

Predstojnik: **Ing. Pehani, I. r.**

Torej ni kazalo drugega, kakor da se proti uradni zmoti, ki temelji na tem, da uradi podjetnikom vse ve- rujejo, delavcem pa ničesar, da se proti taki zmoti vložijo priziv in da se potrdijo čaka na rešitev. Tudi v tem slučaju bo proletarijat videl, da uradna naglica ne velja, kadar gre za koristi delavcev, čeprav so delavci naši državljani, podjetniki pa tujci.

Priziv se glasi tako-le:

Krajevni odbor II. skupine rudarske zadruga v Mežici.

Mežica, 25. sept. 1927.

Kr. rudarskemu glavarstvu

v Ljubljani.

Dne 17. septembra t. l. smo prejeli od kr. rudar- skega okrožnega urada v Celju odlok št. 3020 z dne 12. septembra t. l., ki je bil naslovljen na TCEMLtd. v Mežici in se glasi:

»S tuuradnim odlokom št. 634 z dne 10. februarja 1927 ste bili v zadevi odpusta Leopolda Ozimica in Franca Blatnika, ki sta bila člana lokalnega odbora II. skupine rudarske za- druge, na podlagi čl. 119 zak. o zaščiti delavcev pozvani, da navedete vzrok njunega odpusta. Na Vaše na Rudarsko gla- varstvo v Ljubljani dne 30. avgusta 1927 predloženo poročilo, da sta Ozimic in Blatnik nastopala zoper interese Vašega pod- jetja in da sta v števil. 254 »Narodnega Dnevnika« od 11. no- vembra 1926, torej v času, ko »nista bila več člana Krajevnega šolskega sveta« objavila in podpisala članek »Otvoritev me- ščanske šole v Mežici«, v katerem v imenu Krajevnega šolske- ga sveta iznašala neresnične trditve o rudniškem podjetju v Me- žici, se smatra, da ste omenjenemu odloku ugodili. Ker je na- dalje z uradno ugotovitvijo Ivana Milača, administratorja za Krajevni šolski svet v Mežici, podan dokaz, da sta Ozimic in Blatnik javno širila neresnične vesti o rudniškem podjetju v Mežici, je bilo ravnateljstvo tega podjetja na podstavi služ- benega reda § 19, t. i. upravičeno, da ju odpusti kot delavca. Iz doprinesenega dokaznega materiala sledi nadalje, da se Ozi-

mic in Blatnik nista odpustila radi dejanj, spadajočih v pod- ročje pravičnega izvrševanja dolžnosti delavskih zaupnikov po odredbah zakona o zaščiti delavcev.«

Dne 18. t. m. je Krajevni odbor II. skup. Rud. zadr. v Mežici sporočil prizadetima Ozimicu in Blatniku zgoraj citirani odlok in jih pozval, da tekom 8 dni predložita Kraj. odboru eventualni priziv in prevzameta za resnič- nost podatkov v tem prizivu popolno jamstvo in odgo- vornost, tako, da si Kraj. odbor ta priziv lahko osvoji in ga poda v svojem imenu na naslovno kr. instanco. Sprejeli smo spodaj navedeni priziv in ga izročamo kakor zgoraj navedeno.

»Proti temu odloku vlagamo v zakonitem roku priziv in ga utemeljujemo sledeče:

Z odlokom št. 634 z dne 10. februarja 1927 je Ru- darski okrožni urad v Celju dal podjetju TCEMLtd. v Mežici nalog, naj tekom 5 dni utemelji odpust ru- darjev Ozimica in Blatnika, ker sta zaščiteni po do- ločbah § 119 zakona o zaščiti delavcev. Citirani odlok ugotavlja izrecno, da se rudarji zaupniki II. rudarske skupine odpuščajo le v slučaju, ako so zagrešili kon- kretne prestopke, vsled katerih je dovoljeno jih bodisi po zakonu, bodisi po službenem redu odpustiti. Nadalje je ugotovljeno v istem odloku, da v Ozimicem in Blatnikovem primeru § 17 službenega reda ne pride v poštev, ker bi bila sicer določba § 119 zakona o za- ščiti delavcev brez vsakega pomena in nepotrebna. Podjetje v svojem odgovoru, ki ga je prejel Rud. okrož. urad dne 21. februarja 1927 pod števil. 900 da- nemu nalogu ni ugodilo in sploh ni povedalo vzroka, zakaj je odpustilo Ozimica in Blatnika, temveč je polemiziralo s § 119 citiranega zakona in trdilo, da se je s polno pravico poslužilo § 17 službenega reda.

Z odlokom št. 900 od 23. februarja 1927 je Rud. okrož. urad v Celju drugič pozval TCEMLtd. v Me- žici, da njegovemu odloku št. 634 točno ugodijo, ozir. vložijo priziv na Rud. glavarstvo v Ljubljani. Odlok rud. okrož. urada št. 3020 z dne 12. sept. t. l. pravi, da je TCEMLtd. predložilo Rud. glavarstvu v Ljub- ljani dne 30. avgusta 1927 poročilo, v katerem je ute- meljilo odpust Ozimica in Blatnika, kakor je citirano zgoraj in da se je odpust izvršil na temelju § 19 t. i. podjetniškega službenega reda.

Ugotavljamo, da je podjetje TCEMLtd. v Mežici **zamudilo prizivni rok**, ker ta nikakor ne more biti do- ločen za dobo 6 mesecev. Podjetje ni ugodilo odloku Rud. okrož. urada števil. 900, ker ta ni zahteval poro- čila za Rud. glavarstvo, vrhute pa je zamudilo pri- zivni rok in je radi tega postal pravoveljavnen odlok št. 634 z dne 10. februarja 1927, v katerem je rešeno, da je bil z odpustom Blatnika in Ozimica kršen § 119 zak. o zaščiti delavcev.

Na temelju tega naj torej Rud. glavarstvo razve- ljavljaj odlok Rud. okrož. urada v Celju z dne 12. sep- tembra 1927 št. 3020 in odloči, da mora TCEMLtd. v Mežici sprejeti Ozimica in Blatnika kot člana II. skup. rud. zadruga zopet v delo in povrniti škodo 10 me- sečne brezposelnosti.

Brez ozira na to, da je vsaka druga odločitev razen odlokov št. 634 ozir. 900 nezakonita, pa je raz- veljaviti odlok št. 3020 tudi radi tega, ker je njegova utemeljitev, ki sloni na poročilu podjetja TCEMLtd. v Mežici z dne 30. avgusta 1927 **pogrešna**.

Dokaz:

Blatnik in Ozimic sta kot člana Krajevnega šol- skega sveta v Mežici še pred razpustom Kraj. šol. sveta skupno z ostalimi njegovimi člani, funkcionarji, podpisala popravek, ki je bil priobčen šele teden dni pozneje. Ta popravek je bil priobčen dne 11. novem- bra, katerega dne popoldne je bil Kraj. šol. svet v Mežici dejansko razpuščen. To torej dokazuje, da sta bila Blatnik in Ozimic v času, ko sta popravek pod- pisala kakor tudi v času, ko je izšel, aktivna člana kraj. šol. sveta v Mežici in sta bila torej povsem upravičena in celo dolžna popravek podpisati.

Lev Nikolajevič Tolstoj:

Patriotizem in mir.

(Priredil Vinko Möderndorfer.)

(Dalje.)

VI.

»Ali na to vendar nihče ne misli! Nimamo nikakih krvavih ciljev«, odgovarjajo »vse, kar se je dogodilo, je samo izraz simpatije dveh narodov. Vendar ni kri- vično, če sprejme naš narod predstavnika prijateljskega nam naroda s posebnimi častmi. Kje je pri tem krivica, tudi če priznamo, da pomeni ta zveza varstvo pred ne- varnim sosedom, ki grozi Evropi z vojno?«

Krivica je radi tega, ker je laž: drzna, neopravičljiva in zločinska laž.

Laž je, da so začeli nenadoma Rusi Francoze in Francozi Ruse posebno ljubiti. Laž je, če nam pravijo, da sovražimo Nemce in jim ne zaupamo, še večja laž pa je trditi, da je smoter vseh teh nedostojnih in blaznih orgij vzdrževanje miru v Evropi.

Vsi vemo, da nismo občutili ne zdaj ne poprej posebne ljubezni do Francozov ali posebnega nasprot- stva proti Nemcem.

Pravijo nam, da kuje Nemčija hudobne naklepe proti Rusiji, da ogroža trozveza naš in mir v Evropi sploh, da bo naša zveza s Francijo upostavila ravnotežje med ve- lesilami in garantirala mir. Da se pa more doseči tako stanje, je potrebno te sile matematično izenačiti.

Če bi bila premoč na strani francosko-ruske zveze, bi bila nevarnost prav tako velika, če ne še večja. Kajti če pomeni cesar Viljem, načelnik trozveze, nevarnost za mir, tedaj pomeni še večjo nevarnost Francija, ki ni- kakor ne more pozabiti na izgubo svojih provinc. Tro- zveza se imenuje mirovna zveza, dočim se nam doka-

zuje, da je vojna zveza. Prav tako se lahko smatra francosko-ruska zveza za vojno zvezo.

Razen tega, če je mir resnično odvisen od popolne- ga ravnotežja sil, kako se naj določijo sile, med katerimi se naj doseže ravnotežje? Anglija trdi, da je baš fran- cosko-ruska zveza zanj nevarna, kar zahteva, da se tudi Anglija zveže s kako velesilo. Na koliko zveznih enot se naj potem razdeli Evropa, da bo doseženo rav- notežje?

Resnično, če bi bilo potrebno tako ravnotežje v vsaki človeški družbi, tedaj bi bil vsak močnejši človek nevarnost za slabejšega in proti tej nevarnosti bi morali vsi drugi skleniti obrambno zvezo.

»Toda kaj je na tem krivičnega, če si izrazita Fran- cija in Rusija svoje medsebojne simpatije?« vprašujejo.

Krivično je radi tega, ker je ta simpatija laž in iz- rečena laž nikoli ne konča brez škode.

Vrag je bil od vsega začetka morilec in ni prišel blizu resnice. Laž vodi vselej k umoru, posebno še v takih primerih.

To, kar se sedaj dogaja, se je dogodilo tudi pred zadnjo turško vojno. Tedaj je bilo opažati pri Rusih ne- pričakovano silno ljubezen do nekih slovanskih bratov, o katerih ni bilo čuti že par sto let, kajti Francozi, Nem- ci in Angleži so nam bili in so nam še veliko bližji kakor pa nekaj Bolgarov, Srbov in Črnogorcev. Opazovali smo takrat prav tako navdušenje, sprejeme in sveča- nosti, in močje kakor Aksakov in Katkov, ki so jih omenjali v Parizu kot vzorne patriote, so vse to insce- nirali. Tedaj kakor sedaj je bila nenadoma vzbujena ljubezen do slovanskih bratov samo besedna igra.

Začelo se je, kakor sedaj v Parizu, v Moskvi s poje- dinami, popivanjem in nesmiselnim govorjenjem; govo- rili so o edinstvu in miru in pri tem z molkom prešli čez glavno zadevo: napad na Turčijo. Tisk je netil raz- draženost in polagoma se je vmešala tudi vlada v igro,

uprla se je Srbija, diplomatske note in poluradni članki so zagledali beli dan. Tisk je lagal in iznašel vedno kaj novega, dajal duška razdraženosti in končno se je moral udati car Aleksander II., ki resnično ni želel vojne, in zgodilo se je, kar vsi vemo: stotisoči nedolžnih ljudi so poginili, milijone ljudi so ponižali v divjake in jih oro- pali vseh krščanskih čustev.

Kar se je dogodilo v Parizu in Toulonu, pripravlja očitno enako če ne še večje mrcvarenje.

Najprej pijejo, prav tako kakor nekdaj, generali in ministri ob zvokih maršaljeze in ruske nacionalne himne na zdravje Francije in Rusije, na čast različnih polkov, armade in mornarice. Tisk razglasi te laži in bogati lenuhi, ki ne vedo, kako bi zapravili svoje sile in čas, govoričijo patriotske fraze, vzbujajo sovraštvo proti Nemčiji in končno bodo prilike take, naj bo Aleksan- der III. miroljuben kakor hoče, da ne bo mogel več za- braniti vojne, ki jo bo zahtevala vsa njegova okolica, tisk in, kakor se zdi v takih prilikah, tudi javno mnenje. Kakor bi trenil bo izšla v tisku običajna, usodna in smešna proklamacija:

»Mi, po milosti božji vladar vseh Rusov, kralji Poli- ske, veliki knez Finske itd. naznanjamo vsem svojim zvestim podanikom, da smo v blagor naših ljubih od Boga nam zaupanih podanikov spoznali pred Bogom za našo dolžnost poslati vas, da morite in da boste umor- jeni. Z nami je Bog!«

Zvonovi bodo peli, dolgolasi močje se bodo oblekli v zlatovezene vreče, da molijo za uspešno moritev — in strašna stara pripoved se začne od kraja.

Znani ljudje bodo v imenu patriotizma hujskali ljudstvo v časopisih k sovraštvu in umoru, in se bodo veselili, ker si bodo na tak način pomnožili svoje do- hodke. Zganili se bodo tovarnarji, trgovci in vojni life- ranti, pričakujoč dvojnih dohodkov. Vlado uradniki bodo videli, da bo med vojno več prilike za poneverbe kakor

Tudi ni resnično, da je vseboval ta popravek ne-resnične vesti o mežiškem svinč. rudniku. To dokazuje popravek sam, a vrhu tega tudi dejstvo, da ni bil radi citiranega popravka nihče klican na odgovornost, podjetje pa se je spomnilo nanj tudi šele 30. avgusta 1927. Pripominjamo, da je tiskovni zakon zelo strog in bi si bilo podjetje kakor v drugih prilikah tudi v tem primeru poiskalo zadoščenje, če bi bil izvršen s popravkom kak prestop, ali bi bila v njem izrečena o podjetju kakšna neresnična trditev. Poleg vsega tega sta Blatnik in Ozimic po Koroškem zak. še vedno člana Kraj. šol. sveta, kajti priziv proti razpustu, vložen na ministrstvo za prosveto, še ni rešen, prvotni razpustitveni odlok pa je Veliki župan mariborske oblasti razveljavil dne 7. maja 1927.

Iz doslej navedenega sledi torej:

1.) člana II. skupine rud. zadruga v Mežici, Franc Blatnik in Leopold Ozimic, sta bila ob času, ko sta podpisala popravek in ko je bil ta objavljen, aktivna člana javne institucije, ki je bila ustanovljena po določbah veljavnega zakona, ki garantira prostost izvrševanja funkcij v tej instituciji. Radi tega torej nihče ne sme biti preganjan. Tudi če bi bila Blatnik in Ozimic resnično delala proti interesom svinčnega mežiškega rudnika kot člana občinskega odbora, kraj. šol. sveta ali druge samoupravne institucije v skladu s svojimi dolžnostmi v teh institucijah, radi tega ne sme biti odpuščena, temveč mora vsak državni urad nastopiti v obrambo zakona. Radi tega je utemeljitev odloka št. 3020, kolikor se nanaša na popravek v »Narodnem Dnevniku«, nezakonita, ker bi bila, ako bi taka utemeljitev obveljala, odvezeta vsakemu članu II. skup. rud. zadruga pravica, ki mu je sicer zajamčena z državljskim zakonom in bi torej moral analogno s tem imeti zakon o zaščiti delavcev določilo, s katerim bi bilo vsakemu del. zaupniku, ozir. članu II. skup. rud. zadruga prepovedano izvrševanje pravic, ki jih ima sicer vsak državljan.

2.) Prestopek, kakor ga je zahteval odlok št. 634, torej ni ugotovljen. Če bi obveljal odlok št. 3020, bi bila zaščita po § 119 zak. o zaščiti del. torej iluzorična, brez vsakega pomena in popolnoma nepotrebna.

Ugotovitev administratorja Ivana Milača nam doslej ni znana. Znana nam je sicer izjava v »Narodnem Dnevniku«, ki pa ne more veljati, ker ni utemeljena. V tej izjavi se trdi, da je dal mežiški rudnik za stavbo nove šole pesek, prevoz po železnici in posojilo. Rudnik tega ni dal, razen posojila, na razpolago Kraj. šol. svetu, temveč stavbni družbi »Slograd« in je prišlo to le njej v prid. Posojilo, ki ga je dal rudnik, nosi obresti, in menda višje kakor so v navadi na Angleškem. Vrhu tega določa kor. dež. zakon z dne 27. oktobra 1871 k. d. z. št. 23, da mora vsako industrijsko podjetje prispevati takoj izven doklad polovico stroškov za gradnjo nove šole. v mežiškem primeru torej ravno svoto, ki jo je dal rudnik kot posojilo.

Ker se vleče ta zadeva že deset mesecev in so njene posledice za prizadeta zaupnika Blatnika in Ozimica zelo težke, prosimo, da se ta povsem utemeljeni priziv čimprej reši. Istočasno prosimo kralj. urad, da čimprej ugotovi delokrog članov II. skupine rud. zadruga, da ne bodo ti člani radi dela v javnih državnih korporacijah, v katere so voljeni po določilih državljskih zakonov, preganjeni. V nasprotnem slučaju bi pač noben rudar ne mogel več sprejeti funkcije, ki gredo vsakemu državljanu in bi se s tem proti smislu zakona degradirali člani II. skupine rudarske zadruga v državljske II. kategorije.

Lokalni odbor II. skupine rudarske zadruga v Mežici.

O tem prizivu mora razsojati vse delavstvo, zlasti pa rudarji. Mnogo se bodo naučili iz tega. Zlasti pa to, da delavska stvar nikakor ni izgubljena, samo skupaj je

navadno. Prav tako se bodo trudili vojaški dostojanstveniki, kajti sprejemali bodo dvojno gažo in dvojne dnevnice in bodo živeli v pričakovanju, da bodo dobili za moritev drugih ljudi različne abotne okraske: trakove, križce, medalje in zvezde, kar tako visoko cenijo. Nedelavne dame in gospodje bodo dvigali veliko prahu, vpisali se bodo že naprej v društvo Rdečega križa in se pripravljali zavezovati rane onim, ki bodo pohabili njih soproge in brate — in vsi taki ljudje si še domišljajo, da opravljajo s tem zelo važno krščansko delo.

Možje pa, odtrgani od svojega miroljubnega dela, od žen, mater in otrok stotisočih dobrih, preprostih ljudi, pojdejo z orožjem v rokah tja, kamor jih bodo poslali, in bodo dušili obup v srcu s pesmijo, nasladami in alkoholom.

Šli bodo, gladovali, bolehalo in radi tega umrli ali pa dospeli na kraj, kjer bodo po tisočih umorjeni, ali pa bodo oni sami brez vzroka umorili tisoče drugih ljudi, katerih poprej nikoli niso videli in kateri jim niso in niso mogli napraviti nikoli poprej kaj žalega.

Kadar bo število bolnikov, mrtvecev in ranjencev tako naraslo, da bo premalo rok, ki bi jih odnesle, ko bo zrak od truhobe tako okužen, da bo to tudi povelnikom neprijetno, tedaj bodo napravili odmor. Kolikor bo mogoče, bodo ranjence zdravili in negovali, mrtve pokrili z zemljo in ilovico in nato bodo zopet vodili vso množico ogoljufanih ljudi naprej, dokler ne bodo omagali oni, ki so napravili načrte, ali dokler ne bodo sprejeli svojega plačila oni, ki so imeli namen napraviti iz tega dobiček.

In tako bo človeštvo postalo zopet divje, kruto in poživljeno, nazadovala bo ljubezen in pokristjanjenje narodov za več stoletij, kar se je že tako lepo pričelo.

A oni, ki so imeli iz vsega tega dobiček, bodo trdili, da je bila vojna potrebna, in sicer radi tega, ker se je vršila in bodo novi rod pripravljali zopet nanjo s tem, da mu že v otroških letih mešajo možgane.

treba držati, nihče se ne sme zaradi dobička ali strahu dati preslepiti od kapitalistov. Če bi odborniki II. rud. skupine v Mežici imeli med seboj kake izdajalce, ki bi glasovali za rudnik, bi bil boj težji. — Naučili se bodo pa delavci tudi tega, da je treba odpuščene rudarje podpirati, da ne omagajo v trdem boju. Obrambni sklad mora še bolj rasti! Vsak naj si šteje za svojo dolžnost, da njegovega imena noben mesec ne manjka med darovalci.

Najboljši šivalni stroj in kolo je edino le

GRITZNER in ADLER

za dom, obrt in industrijo v vseh opremlah. Istotam pletilni stroj DUBIED.

Pouk v vezanju brezplačen. — Večletna garancija.

Delavnica za popravila.

Nizke cene, tudi na obroke.

JOSIP PETELINC, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

Za ali proti davku na ročno delo.

Kdor plača, odločuje. Kdor hoče odločevati, mora plačati. Povsod velja to, seveda tudi v Bratovskih skladnicah.

Delavci težko živijo in zato neradi plačajo. Vendar za svoje zavorovanje plačajo, ker vedo, da je denar, ki ga plačajo za svojo oskrbo v slučaju bolezni in onemoglosti, dobro naložen. Človek, ki se mu bolezni in starosti ni bati tako, kakor kakemu zapuščenemu hlapcu, tak človek bo bolj samozavesten, se ne bo bal vsakega kapitalistovega pogleda.

Predno so nam učitelji sovražstva zbegali delavstvo z neumnimi frazami, po katerih se mora delavstvo kakor klerikalni angelji in hudiči ločiti na desno in levo, je imelo delavstvo v svojih blagajnah odločujočo moč. Po razcepu pa se je kapitalistom posrečilo vtihotapiti polovično plačevanje in zato tudi polovično moč v odločevanju, takozvano **pariteto**. Kapitalisti plačajo polovico, to je bilo nevednežem in demagogom všeč; a tudi noben časopis na Slovenskem se proti temu ni postavil, z edino izjemo »Napreja« oziroma »Ljudskega glasu«. Samo mi smo se zavedali, da bo ta pariteta dala kapitalistom vso moč v roke. Žal, da so zmagali desničarji in levičarji, danes delavstvo že ve, da pariteta ni nič drugega ko absolutizem kapitalistov.

O tem se je mimogrede govorilo v Trbovljah na shodu 18. septembra, ko je šlo za nastavitev uradnika v Brat. skladnici. Obenem je bil pa kot glavna točka na dnevnem redu davek na ročno delo. Shod se je vršil v popolnem soglasju, tudi resolucija je bila sprejeta soglasno, brez najmanjšega ugovora, samo neki klerikalec je delal nemir, a k besedi se ni oglasil, da si je bil izrecno opetovano pozvan.

O davku na ročno delo ni mogoče govoriti, ne da bi se človek dotaknil indirektnih davkov, ki jih plača vse delavec in kmet in ki tvorijo $\frac{3}{4}$ vseh državnih dohodkov. Delavec in kmet plačata torej skoro vse, pa o tem ne vesta, ker se jima to vzame indirektno, tajno. Pač pa mnogokrat slišita očitke, da nič ne plačata, naj torej molčita! Podobno je to, kakor v Bratovski skladnici, kjer imajo delavci samo polovico besede, ker le polovico plačajo, a je to le demagogija, ker podjetniško polovico plačajo tudi delavci, le skozi podjetniške roke gre, vpisana je pa vsa na račun produkcije. Če kdo zahteva, naj tudi davek na ročno delo plačajo podjetniki, je to gola demagogija in zapeljevanje nevednih delavcev. Če bo podjetnik plačal ta davek, ga bo plačal iz delavčevega žepa, samo zavednost bo trpela, ker bodo nevedni delavci verjeli, da država odira industrijo in da je to krivo nizkih zaslužkov.

Soglasno sprejeta resolucija je bila objavljena v »Napreju«, »Enotnost« pa je objavila namesto resolucije sledeče:

Konstatacije s trboveljskega shoda.

Trboveljski shod dne 18. septembra je bil sklican kot protest proti davku na ročno delo. Skupen sestanek dekalistov in socialdemokratov dne 9. septembra je tako sklenil in postavil zahtevo: **Naj Trboveljska družba plačuje ta davek.** Ker bi na ta način rudarjem ostalo prihranjenih 10, 20, 30 Din na mesec, je pomenjala in pomenja ta zahteva **zvišanje plač.**

Na shodu je referent dekalist govoril v tem smislu. Toda zastopnik centrale JSDS in KDZ, s. Bernot, je izjavil: **Mi nismo za to, da Trboveljska družba plačuje ta davek.** Delavci bomo sami plačevali davke, toda zato hočemo biti gospodarji vsega.

Takšna izjava je prvič konfuzna (zmešana). Kadar bomo delavci gospodarji vsega, takrat ne bo treba plačevati Trboveljski družbi davek, ker je več ne bo. Ampak danes! Danes imamo na eni strani milijonske profite trboveljskih magnatov, na drugi strani pa lačno rudarsko maso. In za danes gre!

Danes naj Trboveljska družba plačuje ta davek, da se tako zvišajo rudarske plače!

Drugič pa pomenja takšna izjava na javnem shodu pred masami **čisto navadno sabotažo protestne akcije in uslugo Trboveljski družbi.** Namesto da bi se s shoda slišal samo en glas: Proč z davkom! Naj ga plačuje profitorska Trboveljska družba! se dvigne na samem shodu govornik in reče masam: Mi nismo za to!

S tem se je prekršil sklep skupnega sestanka v petek 9. septembra, se je sabotirala protestna akcija in se je storila usluga Trboveljski družbi.

Te konstatacije moramo objaviti, da delavstvo vidi, kako izgleda v praksi tisto razvpito načelo progresivnega davka. Prepričani smo, da te konstatacije ne bodo motile skupnih akcij med dekalisti in socialnimi demokrati v Trbovljah, kajti volitve 11. septembra so pokazale, da raste združitev na podlagi DKRB. To združitev pozdravljamo! Videli smo, da so med člani JSDS in KDZ pravi sodrugi in bojevniki in nič nas ne bo moglo ovirati, da jim ne podamo bratske roke — toda za boj proti kapitalu.

Torej se postavlja »Enotnost« odločno proti poštemu progresivnemu davku enako kakor Kristan, zagovarja davčno demagogijo, namesto da bi delala proti indirektnim davkom, podpira pariteto v zavarovalnih zavodih, ubija med delavstvom razredno zavednost in odločnost, to pa iz povsem neznanega razloga, razen če je to pisal človek, ki zasluži za tri rudarje in mu je žal, da bi pri poštenem davčnem sistemu moral plačati več kakor rudar. Da namreč ne dela tega iz ljubezni do delavstva, je prav tako jasno, kakor je jasno, da je pariteta v zavarovalnih zavodih na škodo delavstva.

Najbrž je tako, kajti drugače bi tak človek ne mogel tako nesramno lagati, da smo za davek na ročno delo, dočim je resno proti njemu delala samo naša stranka. Morebiti je napisal to tisti gospod, ki je sodrugom iz našega tajništva v obraz izjavil, da so kakor v samostanu, on da si svobode ne da tako vzeti. I seveda, delajo naj delavci, voditelji naj le vodijo! In to voditeljsko delo je treba tudi parkrat boljše plačati kakor rudarja, kajti voditelj mora premišljevali, kako bi dvignil rudarja iz bede — tako nekako je rekel Terseglav na očitke, da imajo uradniki DZ tri in petkratne plače rudarjev.

Jasno je, da takim gospodom smrdi javna debata, zato so bili proti medsebojnemu prilaganju »Napreja« in »Enotnosti«. Svoje ovčice, ki citajo samo »Enotnost«, bodo že še za nekaj časa držali v svojih demagoških frazah, zavednega delavstva pa ne bodo pridobili, čeprav mu pošiljajo še posebne okrožnice s hujskanjem proti s. Bernotu.

Občinske volitve v Ljubljani so pokazale sledeči rezultat: SDS 4879 glasov, 23 mandatov; SLS 3864 glasov, 19 mandatov; Dr. Ravnikar (radikali) 513 glasov, 2 mandata; SSJ 537 glasov, 2 mandata; DKRB 392 glasov, 2 mandata in Dr. Gregorič 247 glasov, 1 mandat. — Značilna je ugotovitev »Narodnega Dnevnika«, da je v Ljubljani volila komaj polovica organiziranih radikalov. To nedisciplino hoče radikalna stranka maščevati z izključitvijo nediscipliniranih članov, a pri tem pozablja, da so volitve tajne in da je to strašilo neumestno. Boljše bo, če bo do prih. volitev naučila svoje člane discipline, da se ne bo tako preveč očitno videlo, da ljubljanski radikali niso radikali po prepričanju, ampak le radikali slučajno, ker kaže in nese biti pristaši vladne stranke vsaj na zunaj. V srcu so pa rajši rimski klerikalci, kakor pa pravoslavni klerikalci.

Preiskave pri naših sodrugih se nadaljujejo in seveda so vse brez uspeha. Orožniki zaplenjujejo samo volilne letake, da imajo vsaj za ime nekaj, da ne bi bilo preveč jasno, kako je sumničenje neumestno. Tudi »Komunistične manifeste« plenijo ponekod, še zdaj menda niso poučeni, da je vlada pred sodiščem pogorela, ker »Kom. manifest« ne more biti prepovedan po veljavnih zakonih. Zgodilo se je celo, da so orožniki zaplenili Möderndorferjevo brošuro »Boji in napredek mežiških rudarjev«. I seveda, vse je nevarno, kar nosi Möderndorferjevo ime. Res je skoro neverjetno, kako veliko drži naša policija na socialpatriotske denunciationske letake itd.

Kranjska hranilnica ni likvidirala, ampak se je pretvorila v zavod pod istim imenom, toda v rokah Okrožnega odbora ljubljanskega okrožja, dočim je bila prej v rokah Nemcev ter zato od prevrata sem predmet raznih likvidatorskih kupčij. Pri sedanjih preureditvi je bilo par milijončkov »preostanka« in ta se je razdelil. Namesto, da bi se denar porabil za kakršnokoli pametno ustanovo, ki bi prišla v korist vsemu ljudstvu bivše Kranjske, sedanjega ljubljanskega okrožja, ali pa, če se gospodje niso mogli tako visoko povzpeti, naj bi ta denar razdelili med najpotrebnejše okradence tega zavoda, ki so nekdanj vse svoje prihranke znosili v to hranilnico, potem pa dobili zanje nazaj nekaj ničvrednega papirja in zdaj stradajo kljub svoji nekdanji pridnosti in varčnosti — namesto tega so gospodje sklenili ta dobiček razdeliti med kapitalistične stranke. Ker spada med kapitalistične stranke tudi SPJ, je dobil g. minister Ant. Kristan tudi del, napram drugim sicer majhen, pa še vedno nad 66 tisoč Din, s čimer se že da nekaj napraviti, če je človek — dober gospodar.

Darila. »Kranjska hranilnica« je pri svoji likvidaciji razdelila med svoje delničarje 2.850.000 Din rezervnega sklada. Po ključu so dobili Nemci 1.259.000 Din, klerikalci 795.000 Din, samostojni kmetje 331.395 Din, radikali 132.558 Din, samostojni demokrati 215.770 Din in Anton Kristan 66.279 Din, ki jih je daroval v dobrodelne namene SPJ. Tako so poročali meščanski časopisi. Zdaj najbrž »Delavska politika« in generali SPJ ne bodo več tajili svoje pripadnosti h Kristanu.

Pletilni stroji najnovejšega patenta »Ideal«, nemškega izdelka, so edina in najugodnejša prilika za trajni in dober zaslužek. — Pouk in pojasnila daje: Franc Koa, Ljubljana, Židovska ulica šte. 5.

Za povečanje »Napreja« je plačevalo do 24. sept. t. l. po 10 Din 223 naročnikov, do danes 13 novih, skupaj plačuje zdaj po 10 Din na mesec 236 naročnikov. Zavedni sodrugi ne odlašajte, pošljite svoj prispevek takoj, da bo čimprej doseženo potrebno število in omogočena povečana izdaja »Napreja«. Organizacije in zaupniki naj zbiralo akcijo pospešijo!

Okrožno tajništvo JSDS in KDZ v Celju pozivlja vse krajevne organizacije in zaupnike celjskega okrožja na okrožno konferenco v Celje, ki se bo vršila dne 16. oktobra t. l. v hotelu pri »Kroni«, Ljubljanska cesta 10. Z ozirom na važnost dnevnega reda je potrebno, da se sodrugi delegati zanesljivo udeležijo. Posebna povabila se za to konferenco ne bodo pošiljala.

Skrbna mati, ki še ne pozna Žike, naj je ne pozabi kupiti. Dobi jo v rdečih zavitkih à ½ in à ¾ kg. Otroci, ki pijejo Žiko namesto prave kave, so zdravi kakor dren.

Dopisi.

Sv. Lovrenc na Poh. Vsem prijateljem esperantskega jezika. Tukajšnji esperantski klub bo otvoril ta mesec nov tečaj mednarodnega pomožnega jezika **Esperanto**. Kdor se želi naučiti tega lahkega in važnega jezika, naj se prikladi do 13. t. m. v konsumu, kjer bo dobil vsa potrebna pojasnila. Vivu Esperanto!

Celje. »Naprej« jih je razjezil! Nekateri šolski sluge so bili na notico »Napreja« zelo razburjeni, ker je javnost zvedela, da ne prodajajo kruha v šolah iz ljubezni do otrok ali iz ljubezni do naroda, kakor oni vedno trobijo, da so narodni. Javnost sedaj vé, da delajo radi dobičkov. Od Delavske pekarne ne marajo peciva, ker jim ni nudila dovolj provizije V tem postopanju se jasno vidi, da so tudi mali buržuji in njih sluge za tajnost.

Celje. Pri otvoritveni slavnosti nove okoliške šole je gospoda naročila ves kruh pri kapitalistih, vzlic temu, da so bili kapitalisti s pekovskimi mojstri vred proti zidanju nove šole.

Celje. Iz občinske seje! V petek 16. septembra t. l. se je vršila po enem letu zopet redna plenarna seja, na kateri je po treh letih bila zastopana tudi naša stranka po svojem članu. Na tej seji se je razpravljalo zlasti o gospodarstvu prejšnjega občinskega odbora, odnosno prejšnje večine. Nova stranka radikali in klerikalci, ki so prišli pri zadnjih volitvah do večine, so očitali demokratom zapravljjanje javnega denarja. Demokrati pa so očitali tem, da je bilo poročilo finančnega referenta suhoparno in nestvarno. Ta preklarija je trajala nad dve uri. Klerikalci so klicali revizorja na pomoč. Pravilno jim je odgovoril dr. Hrašovec, ko je rekel: Gospodje, lahko sami kontrolirate, saj ste dovolj učeni, sami pokazite, kaj znate, saj to je smisel samouprave, da občino vodijo od občanov izvoljeni odborniki. Demokrati so predlagali, da se predlog za revizijo obč. gospodarstva vrne finančno gospodarskemu odseku. Klerikalci so pa predlagali, da naj pride revizor od okrožnega odbora ali da se župan pooblasti, da angažira revizorja. Iz debate in zahteve klerikalcev se je videlo, da oni niso za obč. avtonomijo. Iz poročila je bilo med drugim tudi razvidno, da je najbolj prekoračen proračun pri mestnem oskrbništvu, ker se je za krmljenje konj porabilo 40.000 Din več, nego je bilo v proračunu predvideno. Ostale točke dnevnega reda so bile formalnega značaja. Na prihodnji seji se bo razpravljalo, kako odpraviti stanovanjsko bedo, ker so vse stranke mnogo obetale o tem vprašanju. O tej seji bomo obširneje poročali.

Celje. Nove metode za preganjanje delavskega združništva so se razširile. Vladni tajnik (bivši gerent celjske občine) g. dr. Farčnik je v soboto 17. septembra kaznoval s. Leskoška z globo Din 100, ker je kot upravitelj Delavske pekarne dal prinesiti kruh Westnovim delavcem pred tovarno. Drugo osebo, ki je kruh tja nesla, pa z globo Din 40. Leskošek je dokazal, da ima Delavska pekarna naročnike v tovarni in dovoljenje od lastnika dotičnega prostora, na katerem se je prodajal kruh. Dr. Farčniku to ni zadostovalo, ustregel je konkurentom, kateri so toliko let izrabljali delavstvo. Ker dr. Farčnik ni našel pravega vzroka za prepoved prodaje kruha pred Westnovo tovarno, se je skril za avstrijski obrtni red, po katerem se kruh na občinski cesti ne sme prodajati. Ko smo se informirali na občini Okolica Celja, smo zvedeli, da dotična cesta ni občinska, temveč Westnova. Pred več meseci so nameravali delavci na istem prostoru imeti javen shod, pa je bil od g. dr. Senekoviča zabranjen, ker je g. Westen lastnik dotičnega prostora in bi bilo treba imeti dovoljenje od lastnika. Sedaj pa pride drug gospod istega poglavarstva — pa trdi, da je Westnov prostor občinski prostor. Mi smo dosedaj molčali o krivicah, ki nam jih je gospod dr. Farčnik povzročil kot obrtni referent, v bodoče pa bomo zahtevali, da obrtni referent postopa napram vsem »grešnikom« enako. Prodaja žemelj v šolah še vedno ni odpravljena, ali veljajo za prodajalce kruha v šolah drugi predpisi?

Celje. Socialpatriotom »Naprej« ne da spati. Jaka Vodopivec je začel zopet z intrigami in lažmi proti naši stranki. Pravi, da »Naprej« napada samo »socialiste« kapitalistov pa ne. Jaka morda misli, da so se ljudje predvsem delavci tako slabo naučili čitati, kakor on mizarstva. Mi priporočamo tistim delavcem, ki Jakata poslušajo, da si »Naprej« sami ogledajo, pa bodo našli, da pišemo vedno proti kapitalistom in kapitalističnim sorodnikom. — Jaka naj se tudi ne briga za pogodbo »Delavske pekarne«, ker ni nje član, to bomo že sami napravili.

Celje. Socialpatrioti zopet lažejo in denuncirajo! Ob času oblastnih volitev je neki Emanuel Janežič lagal, da je dobil s. Leskošek 10.000 v Štorah, ker je priznal slabo pogodbo. Ko je bil klican na sodišče, se je pa zagovarjal, da je tožba 1 dan prepozno vložena; dokaza pa ni prinesel. Izkazalo se je, da pogodbe, katero je mislil g. Janežič, ni sklepal Leskošek, marveč tajnik cehovskega saveza metalcev. Sedaj pa isti Janežič zopet laže, da je Leskošek, ko je bil tajnik Strok. komisije, delal prošnje samo tistim, ko so mu kaj prinesli. On se hvali, da je tudi moral prinesiti jajca za prošnjo. Ko smo se o stvari informirali, smo zvedeli, da je Janežičeva soproga, ki je obrtnica, hotela Leskoška leta 1923 pridobiti, da ji napravi neko reklamacijo na davkarji z neresničnimi navodbami. Ker Leskošek tega ni hotel storiti, ga sedaj Janežič obrekuje. Janežič je med celjskim delavstvom znan, da vedno laže in obrekuje poštene ljudi. O onih, ki so pri socialpatriotih poleg njega, pa ne pove ničesar, čeprav mu je znano, da se nekateri med časom stavke cele noči pijančevali za delavski denar. Tudi molči o onem, ki je v Cinkarni delavski denar poneveril, in o raznih takih tipih, ki so sedaj zaupni možje potapljaajoče se SPJ.

Javornik na Gorenjskem. Kakor po mnogih drugih krajih države in širom sveta, je zadnje deževje tudi pri nas napolnilo potoke in reko Savo. Elementarne katastrofe, ki so že tekom zadnjih dveh let povzročile

ogromno škodo, so sedaj to še povečale. Deroča Sava je lani odnesla eno hišo in most na cesti z Javornika na Dobravo in s tem tudi znaten del rodovitne zemlje in kos ceste. Delavci, ki hodijo s Save in Javornika na Dobravo v tovarno in obratno, so si napravili zasilno brv. Prav in ne prav — a Sava jo je odnesla. Pod pritiskom občinskega odbornika s Koroške Bele je cestni odbor zgradil novo prehodno brv. Zadnje deževje je napravilo konec tudi tej in brv je šla po vodi in z njo precejšen del zemlje in ceste. Prav na kraju razjede, nega peščenega obrežja stoji zdaj druga hiša, ki bo z vsakim najmanjšim porastom Save padla v vodo. Opasnost je nastala pa še za več hiš. Ako se temu trganju Save ne napravi konec — bo v nevarnosti znaten del vasi. Ker so tukaj zainteresirani poleg občine Koroška Bela, tudi Kranjska industrijska družba in občina Gorje, predvsem pa okrožni odbor ljubljanskega okrožja, je treba, da se čimprej potrebno ukrene, drugače bo prepozno. Ko je delavstvo javno svarilo pred letom dni merodajne oblasti, je bil klic zaman, akopraj je nujna potreba graditi nov most in zavarovati obrežje pred naraščanjem Save. Predvsem pa je potrebna vsaj daljša brv, ker struga Save bo kmalu dosegla kilometersko širjavo, narasla Sava pa še večjo in delavcem bo treba za prehod mesto brvi — čolnov. Okrožni poslanci in državni poslanec Radovljiškega okraja se le premalo zanimajo za gospodarstvo v naših krajih. Pri zadnjih volitvah so javno pisali za naše pritožbe, a do dejanj ne pride! Upamo, da smo prav zadeli.

OBRAMBNI SKLAD.

Zadnji izkaz dne 1. oktobra 1927 Din 14.056.65. — **Nabiralna pola št. 9, nabral s. Ivan Bizjak v Celju:** Mihael Zupanc 5 Din; Alojz Leskošek 10; Hans Lang 10; Koželj 10; Moško-tevc 6; Josip Müller 10; Anton Klemenčič 6; Ranberšak 2; Tovornik 10; Ivan Bizjak 10. — **Nabiralna pola št. 20, nabral s. Matija Ubojčič v Celju:** Matija Ubojčič 10; Matevž Kavčič 5. — **Nabiralna pola št. 21, nabral s. Franjo Stojan v Celju:** Jože Pilihi 6; Valentin Lebič 2; Štefan Stojan 3; V. Grudnik 3; Vinko Grudnik 2; Lojze Oset 2; Ivan Gorjanc 2; Alojz Leskošek 10; Lojze Šelander 5.50; Franjo Kučmar 2; Jurij Ogriček 3; Josip Kumer 10. — **Nabiralna pola št. 25, nabral s. Jakob Butala v Celju:** Jakob Butala 10; Jakob Puretič 6; Avgust Štok 2; Franjo Rihtar 2; Franc Kuhar 5. — **Nabiralna pola št. 242, nabral s. Peter Grča:** Peter Grča 10; L. Klemenčič 5; Marija Klemenčičeva 10; F. Nečitljiv 5; Maks Veselko 5; dijak 5; I. Tokan 5; Ivan Grča 5; A. Grča 10; J. Tomc 2; Hrovat 2; Dolenc 2; socialdemokrat 2; Ljubljčan 3. — **Nabiralna pola št. 27, nabral s. Jože Tovornik v Hrastniku:** Jože Tovornik 5; Franc Plahuta 2; Adolf Tular 3; Viljem Komlanc 2; Alojz Jazbinšek 4; Drago Šterban 4. — **Nabiralna pola št. 28, nabral s. Fr. Rojnik v Hrastniku:** Ivan Bistan 2; Franc Rojnik 10; Jakob Benedik 5; Ivan Špan 2; s. Klemenčič 5; s. Rojnikova 5; Ivan Kaše 2; Neimenovan »9«, 30; Al. Podlogar 10; Franc Jesenšek 5; Janko Puffler 2; Ivan Završnik 5; Ivan Lipovšek 6; Albin Hrup 3; Jože Guzej 1; Jože Pešl 1; Jernej Volanšek 1; Maks Oberčkal 1; Ivan Pikel 6; Ivan Prodner 5; Anton Vodeb 3; Neimenovan »3«, 5; Franc Letnar 4. — **Nabiralna pola št. 30, nabral s. Iv. Prodner, žel. v Hrastniku:** Razpotnik 2; Ivan Hobešek 10; Jos. Potočin 5; Iv. Prodner 20; F. Gačnik 20; Neimenovan 14. Franc Trebovc v Koprivni, zbirka 45.80. Skupaj Din 14.551.95.

7. oktobra — 2400 izvodov.

Kajenje je strup!

Vsak se lahko igraje odvadi zdravju škodljivega kajenja z **dr. Rascher-jevimi Putschtableti**. 1 omot Din 30 in poština, popolna kura 5 omotov Din 145 franko, razpošilja tt. »Aurora«, Sremska Kamenica št. 21. — (Dobiva se tudi v večini lekarn in drogerij.)

Jaz Ana Čilagova

s svojimi 185 cm dolgimi, divnimi lasmi Lorelei sem jih dobila po uporabi pomade, ki sem jo sama iznašla. Ta pomada je priznana kot edino sredstvo proti izpadanju, za podpiranje razvoja gostih las, in za njih jačanje.

Podpira pri gospeh, gospodih in otrocih razvoj gostih in močnih las in daje že po kratki uporabi prirodni sijaj in prijetnost, ter čuva lase od pre-nagle osivelosti, vse do visoke starosti. Čilagove pomade odstranjuje perhaj v 48 urah. Nobeno sredstvo ne vsebuje toliko hranilne materije za lase, kakor Čilagove pomade, ki je po vsej pravici pridobila svetovni sloves, kajti gospe in gospodje že po uporabi prve steklenice dosežejo najboljše uspeh, kajti izpadanje las preneha že po nekaj dneh popolnoma, in novi porast se že pokaže. Ta uspeh dokazuje moj 50letni jubilej in milijoni zahvalnih pisem, ki sem jih prejela iz vsega sveta.

Cena velikemu lončku Čilagove pomade Din 60.—, dvojnemu Din 90.—. K vsakemu lončku je potrebna 1 steklenica Special-Shampoo (za 20kratno pranje glave) Din 25.—. Vse s poštino vred. Razpošilja se po povzetju ali za naprej poslan denar iz tvornice SHS: LABORATORIUM »AURORA«, SREMSKA KAMENICA št. 21.

Kdor inserira v drugih listih, v »Napreju« pa ne, ta ne mara odjemalcev iz delavskih vrst.

Triko-perilo

za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogavice, dokolenice, nahrbtniki za solarje in lovce, dežniki, kloti, šifoni, žepni robci, palice, vilice, noži, škarpje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce

edino le pri tvrdki

Josip Petelinc,
Ljubljana,

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Najnižje cene! Na veliko in malo.

Za šoloobvezne otroke in dečke kupite vsa potrebna

oblačila

najceneje v konfekcijski trgovini nasproti Dramskega gledališča.

Izredno ugodna prilika za najcenejši nakup.

Tvornica dežnikov in solnčnikov

L. MIKUŠ, Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

Ustanovljeno leta 1839.

Mesečni ščitnik »LUPA«

zak. zašč. zajamčen **nepropustljiv**, je pri sedanjih modi **neobhodno** potreben, kajti pri sedenju, sportu in plesu damske obveze — **same po sebi** — pri težkih slučajih niso zadostne, kar je vzrok, da se perilo in obleka **često pokvari**. Ščitnik »Lupa« je izdelan iz mehkega materiala, ki se lahko pere in kuha, je vsestransko primeren, tehta samo 30 gramov, trpežen, **prihrani in obvaruje** perilo in obleko in s tem **zajamči umirujoč in siguren občutek**.

Mnogo zahvalnic je na razpolago. »Lupa« bo mesečne hlače z mnogimi njihovimi slabimi stranmi (nepripravne, nezdrave, drage) popolnoma izrinila. Cena Din 75.—. **MESEČNA OBVEZA »FEMINOSAL«** najpopolnejša, najzdravejša in zaradi dolgotrajne trajnosti najcenejša na tem polju, Din 125.—. Razpošilja se po povzetju. Naročila naslovite na sledečo adresu: »AURORA« k. d. SREMSKA KAMENICA št. 21.